

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การรวมตัวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันจากประชากรประเทศไทยเกือบ 65 ล้านคน จะเข้าสู่ฐานประชากรอาเซียนเพิ่มขึ้นเกือบ 600 ล้านคน เปรียบเสมือนครอบครัวเดียวกันที่มีความเสรีของระบบตลาดการค้าและการลงทุนมากยิ่งขึ้น จะส่งผลต่อความสามารถในการสร้างโอกาสให้แก่ประเทศไทย ได้ดังนี้ 1) เพิ่มช่องทางการส่งออกได้เร็วและมากขึ้นจากตลาดและฐานการผลิตที่ใหญ่ขึ้น 2) เพิ่มโอกาสทางการค้าและเอื้อให้เกิดการขยายฐานการผลิตที่มากขึ้นและส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง 3) ประเทศไทยอาจจะกลายเป็นเป้าหมายในการลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้น เพราะที่ตั้งของไทยเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายเชื่อมโยงระบบการคมนาคมด้านต่าง ๆ รวมทั้งระบบสาทรณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง จึงทำให้ระบบการขนส่งมีความสะดวกส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถหาวัตถุดิบและทรัพยากรทางธรรมชาติจากกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันได้อย่างสะดวก ดังนั้นธุรกิจไทยจึงมีโอกาสนในการพัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านผู้ประกอบการและประเภทผลิตภัณฑ์ เพราะมีฐานประชาคมอาเซียนด้านการตลาด การผลิตและแรงงานเป็นปัจจัยสนับสนุนและแรงผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ ต้องรีบปรับตัวปรับปรุง พัฒนาตัวเองให้เกิดความพร้อมในการก้าวสู่ AEC ได้มากยิ่งขึ้น

การที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจจะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น ไทยอาจสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดสินค้าบางกลุ่มให้กับนักลงทุนจากต่างชาติ ผู้ประกอบการและนักลงทุนไทยอาจเปลี่ยนทิศทางการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้น ทำให้มีผลต่อการจ้างแรงงานไทยภายในประเทศ นอกจากนี้ แรงงานที่มีความชำนาญและระดับฝีมือของไทยอาจเกิดการขาดแคลนได้ เนื่องจากการย้ายไปทำงานในต่างประเทศที่ได้ค่าจ้างแรงงานสูงกว่าและทำให้แรงงานต่างด้าวที่ด้อยฝีมือเข้ามาทำงานทดแทนในไทยมากยิ่งขึ้น นักลงทุนต่างชาติที่มีความพร้อมมากกว่าจะเข้ามาแข่งขันในทางธุรกิจได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการไทยขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) ส่วนใหญ่แข่งขันได้ยากและอาจจะต้องเลิกประกอบการไปในที่สุด ดังการศึกษาของ Ed. Va tri Thank, Narjokol และ S.theaOum (2010) เรื่องการศึกษาการบูรณาการการขยายเครือข่ายวิสาหกิจ

ขนาดกลางและขนาดย่อม ในเอเชียตะวันออก โดยพบว่าประเด็นของการขยายเครือข่าย SME ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกมีข้อจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคในการสร้างความเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการผลิต โดยไทยยังประสบปัญหาในด้านการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายในการผลิต เนื่องจากการขาดแหล่งเงินทุน และศักยภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีที่ทันสมัย การขาดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยส่วนใหญ่ยังขาดการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เดอะเนชั่น, 2556) จากการสำรวจของศูนย์การศึกษาทางด้านการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปรากฏว่าร้อยละ 56.25 ของ SME จาก 13 ภาคส่วนไม่เข้าใจถึงผลประโยชน์และความท้าทายของการรวมกลุ่ม AEC ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของรัฐบาลในการกระตุ้นและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ SME ข้อมูลหน่วยงานของรัฐให้ความรู้กับผู้ประกอบการ SME ตามจังหวัดใหญ่ ๆ แต่ผู้ประกอบการในชนบทขาดโอกาสที่จะได้รับทราบข้อมูล โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคการเกษตร มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนน้อยที่สุด และจากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการก่อสร้าง ปศุสัตว์ การทำสวน การประมง การค้าปลีกและการค้าส่ง ยังไม่พร้อมที่จะแข่งขันกับผู้ประกอบการของประเทศอื่นเมื่อเป็น AEC ทั้งนี้ปัญหาหลักที่สำคัญในการเข้า AEC สำหรับผู้ประกอบการในชนบทคือ ขาดความรู้และข้อมูลเชิงลึกในด้านประโยชน์ของการประกอบธุรกิจ ขาดแหล่งเงินทุน ทรัพยากรมนุษย์ที่ขาดการพัฒนา ข้อจำกัดทางด้านทักษะในด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้น SME ในเขตชนบท จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเข้าสู่ AEC ให้มากขึ้น

การสำรวจผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ของศูนย์เตือนภัยธุรกิจภาคเหนือ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2556) พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบต่อธุรกิจจะกังวลในเรื่องของการแข่งขันทางการค้าที่จะรุนแรงเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดกัน โดยหมวดธุรกิจด้านการผลิต ได้แก่ หมวดการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ หมวดการผลิตหัตถกรรมจากไม้ และหมวดการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปจะได้รับผลกระทบมากกว่าหมวดธุรกิจให้บริการและในส่วนของการเตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.2) ยังไม่มีการเตรียมการใด ๆ ที่เป็นรูปธรรม คอยติดตามข่าวสารและรอดูสถานการณ์ไปก่อน รองลงมาคือ การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานและคุณภาพที่จะทำให้สินค้าให้โดดเด่นและตรงตามความต้องการของลูกค้า การพัฒนาในทุก ๆ ด้านของกิจการ การพัฒนาด้านแรงงาน การพัฒนาความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ

และการขยายกลุ่มลูกค้าเพิ่ม ร้อยละ 12.7, 3.8, 2.5, 2.5 และ 1.3 ตามลำดับ ถึงแม้ว่าการรวมตัวกันของกลุ่ม AEC จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจ แต่ผู้ประกอบการยังไม่มีการตื่นตัวเท่าที่ควร หรืออาจจะเป็นเพราะว่ายังไม่มี การรวมตัว AEC ขึ้นจริง ๆ ณ ปัจจุบันนี้ จึงยังไม่มี การเตรียมการที่เห็นได้อย่างชัดเจน (ศูนย์เตือนภัยธุรกิจภาคเหนือ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556)

จากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านเศรษฐกิจต่อชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะหน่วยงานการศึกษาเพื่อท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพราะ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ที่มุ่งปฏิบัติการกิจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีหน่วยงานระดับคณะที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ต่อการตอบโจทย์ปัญหาของชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านเศรษฐกิจชุมชนข้างต้น โดยมีคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งมีนักวิชาการและนักวิจัย ภายใต้วิสัยทัศน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556) ทั้งนี้คณะวิทยาการจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อผลิตบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม สร้างสรรค์งานวิจัยและส่งเสริมการบริการวิชาการและการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สู่สังคม ส่วนยุทธศาสตร์ (แผนยุทธศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ, 2556) โดยเน้นการบริการวิชาการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. 2558 นักวิจัยภายใต้พันธกิจของคณะวิทยาการจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงมีความมุ่งมั่นและมีความพร้อมที่จะจัดทำชุดโครงการวิจัยเรื่อง “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai communities in ASEAN Community under the academic collaboration with Chiang Mai Rajabhat University: SCAC-CMRU)” ในโครงการที่มีชื่อว่า “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai community business groups in ASEAN Community)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการศึกษาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการตรวจสอบเอกสาร วางแผนแนวทางการสำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนทั้งภายในและภายนอกขององค์กร อันจะนำไปสู่การประเมิน วิเคราะห์ และจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจชุมชน ในปี พ.ศ. 2559 พร้อมกับต่อยอดโครงการวิจัยไปสู่ปีที่ 3 ในปี พ.ศ. 2560 ในโครงการที่มีชื่อว่า “แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 3 (Strategic plan to enhance the ability of Chiang Mai community business groups in ASEAN Community Phase 3)” ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน อันจะนำไปสู่การเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.2.2 เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2560 จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลาการวิจัย 12 เดือน (1 ปี)

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

2) การเตรียมความพร้อมของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ชุมชนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน 25 อำเภอ (2,064 หมู่บ้าน) ของจังหวัดเชียงใหม่

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่ 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.4.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรของการศึกษาโดยกำหนดชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสิ้น 25 อำเภอ รวม 2,064 ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปี 2560 โดยวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (specific random sampling) ได้อำเภอหางดง ได้แก่ เทศบาลตำบลสันผักหวานประกอบด้วย 7 ชุมชน

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 1 อำเภอ 7 ชุมชน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3) ชนิดเครื่องมือการประเมินแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินดังนี้

3.1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

3.2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ

3.3) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “การเตรียมความพร้อมของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่นเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน”

3.4) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “การเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่นเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน”

3.5) แบบสอบถามงานวิจัย (แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) “ความช่วยเหลือที่ต้องการและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเตรียมความพร้อมของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น”

3.6) แบบฟอร์มการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.2 ทราบศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.3 มีการเสนอแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

1.5.4 สามารถจัดการเรียนรู้ในการขยายผลต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นสู่ 7 จังหวัดภาคเหนือ ตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และ จังหวัดพะเยา

1.5.5 จัดพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการเผยแพร่องค์ความรู้ของการวิจัย

1.5.6 จัดพิธีบัตรสำหรับชุดเครื่องมือในการพัฒนาต้นแบบของโครงการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

ประชาคมอาเซียน (ASEAN community) หมายถึง การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในด้านการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการควบคู่ไปกับ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN political-security community: APSC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN socio-cultural community: ASCC) ซึ่งเป็นสามส่วนหลักของประชาคมอาเซียน

การพัฒนา (development) หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้นหรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไป โดยมุ่งหมายว่าลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า แต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวเอง เพียงแต่ว่าจะมีปัญหามากหรือปัญหาน้อย

การบริหารจัดการ (administrative management) หมายถึง การกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

ชุมชน (community) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ใดที่หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ในฐานะเป็นเครือญาติหรือเพื่อนบ้าน โดยมีการใช้ชีวิตร่วมกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

วิสาหกิจชุมชน (community enterprise) หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนอันประกอบด้วย กิจกรรมทางการผลิต กิจกรรมทางการขายผลผลิต กิจกรรมการซื้อและการบริโภคของชุมชน จากความหมายของธุรกิจชุมชนข้างต้นจะเห็นได้ว่าชุมชนซึ่งเป็นรากฐานของชนบท

ไทยจะเข้มแข็งได้นั้น ชุมชนจะต้องยืนหยัดด้วยลำแข้งของชุมชนเอง โดยอาศัยความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในอันที่จะพัฒนากลุ่มธุรกิจของชุมชนที่จัดตั้งขึ้นให้มีความเจริญเติบโต ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ในภาคชนบทให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

แผนชุมชน คือ การวางแผนและกำหนดอนาคตของกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนโดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชน ที่มีการรวมตัวกันจัดทำแผนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตน ให้เป็นไปตามที่ต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทางและทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่า แผนชุมชน เป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง ซึ่งแตกต่างจากแผนที่ภาครัฐจัดทำขึ้นเพื่อจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก

แผนกลยุทธ์ หมายถึง แผนการดำเนินงานที่ได้จากการตัดสินใจวางแผนอย่างมีระบบ มีทิศทางมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทุกฝ่าย

ขีดความสามารถ หมายถึง ระดับความรู้ความสามารถ และศักยภาพของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ในการแข่งขันและปรับตัวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน